

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Anlæg og Drift af private Jernbaner paa Langeland.

(Lovforslaget findes i Tillæg A., Sp. 2969 ff.).

Sagen sattes under Forhandling.

Forslagsstilleren (Guldbrandsen): De private Jernbaner, der omhandles i Forslaget, have en Forhistorie, som jeg skal tillade mig først i korte Træk at fremsætte. For 3—4 Aar siden havde Ønsket om at faa Jernbaner anlagte paa Langeland til Besørgelse af Øens lokale Trafik allerede vundet et sikkert Fodfæste i den langlandske Befolkning, og i de Aar, som ere gaaede siden da, har dette Ønske vokset sig stadig stærkere. Ønsket i saa Henseende var et Udslag af den Erkendelse, at for saa vidt Langeland kunde opnaa at faa disse Baner anlagte, vilde Øens Næringsliv faa et ikke ringe Opsving, og Livsvilkaarene i det hele taget blive baade lysere og lettere. Man ser altsaa, at dette Ønske hvilede i hvert Fald paa et nogenlunde paalideligt og solidt Grundlag. For omtrent 2 Aar siden blev der afholdt et stærkt besøgt Møde i Rudkøbing, hvor den eneste Forhandlingsgenstand var Jernbanespørgsmaalet. Det positive Resultat af dette Møde var, at der ned-sattes et Udvalg paa 5 Medlemmer, der skulde træffe Foranstaltninger til Virkeliggørelse af Tanken om Jernbaner paa Øen. De Pengebeløb, som Udvalget maatte have til sin Raadighed, for at det med fornøden Kraft kunde virke hen imod Løsningen af den Opgave, som var lagt i dets Haand, blev bragte til Veje dels ved Tilskud fra Øens Kommuner og dels ogsaa fra enkelte private, og da Udvalget kom saa vidt, at det disponerede over det fornødne Pengebeløb, henvendte man sig til en Ingeniør, Professor Lütken, der er Lærer i Jernbanebygning ved polyteknisk Lærestanstalt. Man anmodede ham om at foretage Forundersøgelserne, afstikke Banelinien eller Baneliniernes, hvad det nu maatte blive, og udarbejde Planer og Overslag for Anlægget. Hr. Lütken fulgte denne Anmodning, og de Overslag med tilhørende Beregninger samt Planer osv., som han har udarbejdet, have nu i den senere Tid foreligget til nærmere Undersøgelse og Prøvelse i Statsbaneanlægene. Denne Undersøgelse er for øvrigt færdig, og jeg antager, at

den højtærede Minister kender Resultatet deraf, hvad jeg ikke gør. Det er paa dette Grundlag — altsaa de Planer og Overslag, som ere affattede af Hr. Lütken — at det foreliggende Forslag hviler.

Man vil altsaa se, at den langlandske Befolkning har grebet Jernbanesagen an med al ønskelig Alvor og understreget denne Alvor ret tydeligt derved, at Befolkningen selv har sammenskuddt de Midler, Forundersøgelserne have kostet. Her er altsaa ikke Tale blot om Anlæg af Baner, men om Anlæg af Baner, hvortil der allerede findes udarbejdet Overslag, Baner, med Hensyn til hvilke en sagkyndig har foretaget de fornødne Forundersøgelser paa Aastedet og været med til at udstikke Linierne, betegne Stationerne o. s. v.

Der er i Forslaget Tale om 3 Baner. Jeg er villig til at indrømme, at det kan lyde noget fordringsfuldt saaledes paa een Gang at stille Forlangender om 3 private Baner paa Langeland, men naar man ser lidt nøjere til, falder Indtrykket af det fordringsfulde bort. Det, der er Tale om, er nemlig Anlægget af 3 forskellige Jernbaner, der tilsammen udgøre en Banestrækning af 8 Mil, og det er altsaa 8 Mil, man maa regne med og ikke mere. Med Hensyn til Anlægssummen er det ret ligegyldigt, hvad enten de 8 Mil ere fordelt paa 3 forskellige Baner eller henhøre under een og samme. I hvert Fald bliver det i dette Tilfælde ikke dyrere; jeg skal senere komme tilbage hertil. Med disse 3 Baner forholder det sig desuden paa en ganske særegen Maade. Hvis man havde et Kort over Langeland for sig, hvorpaa disse 3 Baner vare betegnede med tydelige Linier, vilde man ganske sikkert ikke faa Indtryk af, at der her er Tale om 3 forskellige Baner, men at Forholdet er langt mere enkelt, idet der er Tale om en Længdebane ud-gaaende fra Lohals mod Nord over Rudkøbing til Bagenkop med et Sidespor mod Øst til Spodsbjerg. Det er i Virkeligheden ogsaa det rigtige Indtryk. At der alligevel bliver Tale om 3 Jernbaner, ligger i et ganske andet Forhold, nemlig i den særegne Maade, hvorpaa den fremtidige Drift af disse Baner bør og maa ordnes under Hensyn til de særlige lokale Forhold. Dette Sidespor mod Øst til Spodsbjerg er en Del af et Baneanlæg for sig, saaledes som Forslaget altsaa foreligger. Det er en Del af Tværbanen. Denne begynder ved Rudkøbing og gaar fra Rudkøbing mod Øst til det Punkt,